

F-Samverkan

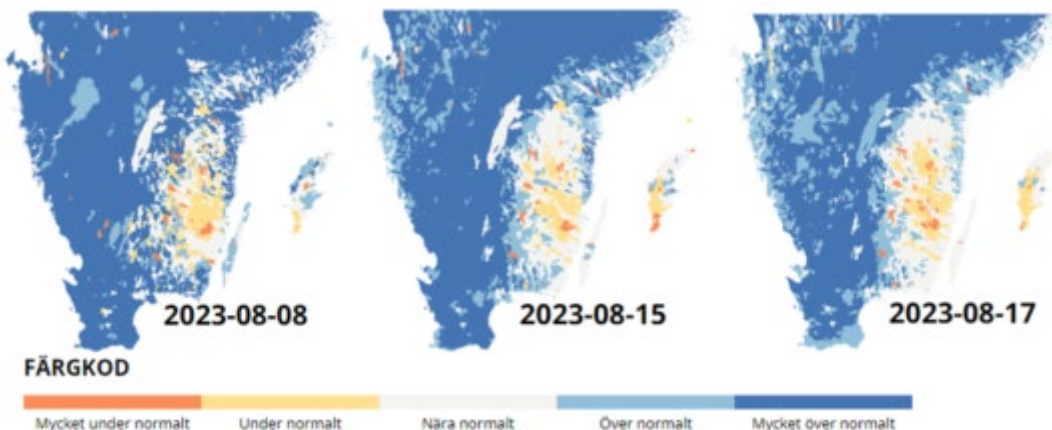
ANALYS: LÅGA VATTENIVÅER: v32 2023

(2023-08-08)

Sammanfattning

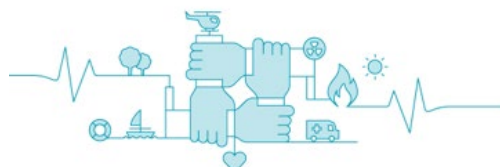
Med anledning av vårens och sommarens låga vattenflöden i delar av Jönköpings län utförs en regional analys över nuläge samt prognos (ytvatten tio dygn, grundvatten upp till sex månader) i syfte att belysa eventuell vattenbrist. Analysen baseras på både mätningar och modeller främst via SMHI och SGU. I samverkan med Kalmar Länsstyrelse ingår en analys över hela Emåns avrinningsområde.

Vattenföringen skiljer sig mellan de olika delarna av länet. I västra delen av länet har den senaste tidens nederbörd lett till att vattenföringen ökat påtagligt i vattendragen och når i Tidån, Nissan, Lagan och Vätterbäckarna över högsta årsmedelvattenföring (MHQ). SMHI har här utfärdat flera varningar för höga flöden. I östra länet - Emåns och Svartåns avrinningsområden - är vattenföringen fortfarande låg men förväntas öka långsamt till att nå årsmedelvattenföring (MQ). Ur vattenbristsynvinkel är för närvarande vattenläget i tillfredsställande till skillnad från tidigare analyser under året som visat på ansträngt läge. En kommun har bevattningsförbud i del av kommun (Aneby) och rekommendation att spara på dricksvatten förekommer i flera. Ingen ”Risk för vattenbrist” i är utfärdat av SMHI eller SGU.

Figur 1. Utveckling av flödesläget i ytvatten jämfört med för en vecka sedan, nuläge samt en vecka framåt. Uppdaterad 20230808. (www.smhi.se)

Grundvattennivåerna i små snabbreagerande magasin har höjts till normala för årstiden i nästan hela länet, särskilt i västra delen av länet där nivåer kan vara högre än normalt. I stora långsamreagerande magasin, som är viktiga för den kommunala vattenförsörjningen, är nivåerna låga men normala för årstiden i hela länet och har stabiliserats. Nivåerna i båda typerna av magasin beräknas öka under augusti och framåt hösten/vintern, vilket är normalt för årstiden.

F-Samverkan

En samlad bedömning är att situationen (vattenbrist) har förbättrats i hela länet till följd av senaste tidens nederbörd. Många vattendrag i östra länet uppvisar lågvattenföring (MLQ) och förväntas öka. I västra länet har flöden nått medel av varje års högsta vattenföring (MHQ) och över det i mindre vattendrag. Gul flödesvarningar är utfärdade av SMHI för västra länet. Även grundvattennivåerna har förbättrats i hela länet i både små och stora magasin. Över lag medför nuvarande situation och prognos för senare del av sommaren/hösten/vintern för både yt- och grundvatten att läget är betryggande ur vattenbristperspektiv, troligen för säsongen.

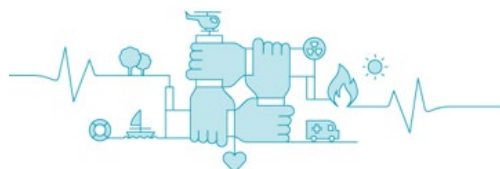
Rekommendation

Med anledning av det förbättrade läget rekommenderas att passivt följa risk för vattenbrist. **Tidigare rekommenderade** åtgärder (med dimensionering till 31 augusti) kan inte längre motiveras ur ett regionalt perspektiv – möjligen lokalt.

- **Samtliga** aktörer inom F-samverkan rekommenderas följa utvecklingen inom sina respektive områden för att säkerställa vattenbehovet.
- **Kommunerna** i västra länet behöver i nuläget snarare inrikta på att följa utveckling av höga flöden.
- **Länsstyrelsen:** regelbunden torcka-analys kan upphöra för säsongen, passiv bevakning rekommenderas framåt. En förnyad bedömning av behovet att begränsa vattenuttag med hänvisning till undantaget i MB bör göras för återstående del av länet (Emåns område).
- **Var och en** aktör inom F-samverkan kan vid behov åter påkalla behov av Inriktnings- och Samordningsfunktion (ISF) för hantering av låga vattennivåer.

För ytterligare kontakt/information – kontakta Länsstyrelsen på:

- Epost: laga.vattennivaer.jonkoping@lansstyrelsen.se
- Telefon: 010-22 36 000

F-Samverkan

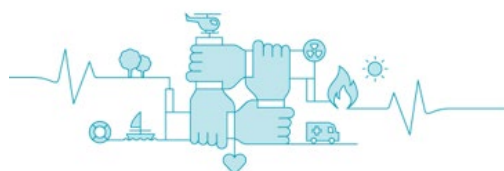
Tabell 1. Utvalda nyckelpunkter över Jönköpings län. Tabellen är uppdaterad 2023-08-08. Punkterna är numrerade och anger det hydrologiska nuläget jämfört med förra hydrologiska läget från senaste analysen och samma dag 2018 hämtat från www.smhi.se.

Vattendrag	Punkt	Obs-klass och trend	Nuläge/prognos dygn 1-3	Trend/Prognos dygn 4-9	Kommentar (MQ etc)	2018-08-08 m ³ /s	Förra analysen 2023-07-25 m ³ /s	Nuläge 2023-08-08 m ³ /s
Nissan mellan	Vid Hestraviken 2374	↑↑	Stigande	Sjunkande	Högt flöde som förväntas stiga över MHQ innan det åter sjunker.	1,5	7,2	15
Lagan mitt	Hörle innan Härån, Norr Värnamo 64517	↑↑	Ökande	Sjunkande	Flöde över MHQ förväntas kommande dagar.	0,31	4,4	21
Lagan öst	Lagan öst, Härån, Fryele, öst om Värnamo 2061	↑↑	Ökande	Sjunkande	Flöde över MQ som kommer fortsätta stiga kommande dagar. Påverkas av reglering.	0,22	1,4	6,5
Lagan väst	Storån, Slättö, inlopp Bolmen 1710	↑↑	Ökande	Sjunkande	Flöde över MHQ förväntas kommande dagar.	0,12	7,4	37

Jämförelser med tidigare analyser används följande ”obs-klasser” och pågående trend i bedömningssystemet:

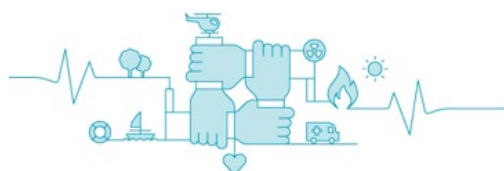
- Inget ansträngt läge eller som behöver ytterligare observandum, tidigare analys stämmer = **GRÖNT**
- Visst ansträngt läge som kan kräva vissa åtgärder, tidigare analys stämmer ganska väl men viss avvikelse åt negativt håll, = **GULT**
- Analysen pekar på mycket ansträngt läget (eller värre än tidigare prognos), Åtgärder krävs= **RÖTT** (>10% avvikelse från MLQ/MHQ)

Trenden på utvecklingen görs med pilar → ↓ ↑ i respektive ruta. Dessa anger alltså förändringen i naturen, d v s vattenföringens utveckling, och inte i klassningen.

F-Samverkan

Vattendrag	Punkt	Obs- klass och trend	Nuläge/prognos dygn 1-3	Trend/Pro- gnos dygn 4-9	Kommentar (MQ etc)	2018- 08-08 m ³ /s	Förra analysen 2023-07- 25 m ³ /s	Nuläge 2023- 08-08 m ³ /s
Emån JKP Norr	Skärsboda nedström Nömmen (64134); Mät- station Skärsboda	↑↑	Stigande, passerar MLQ	Stigande	Stigande över MLQ.	0,00	0,23	0,25
Emån JKP Norr	Solgens norra inlopp 2714	↑↑	Stigande, över MLQ	Stigande	Stigande och stabilt över MLQ, nära MQ.	0,40	0,91	1,8
Emån JKP Vetlanda Väst	Linneån 2315	↑↑	Stigande, över MLQ	Stigande, nära MQ	Kommer stabilt nära MQ	0,21	0,77	3,4
Emån JKP Vetlanda öst	Stensåkra 2295 ; Mätstation Stensåkra	↑↑	Stigande, något över MLQ	Stigande, närmar sig MQ	Stigande hela perioden	0,20	0,43	1,2
Emån Kalmar län Öst	Tigerstad 2091	↑↑	Stigande, över MLQ	Stigande och stabilt över MLQ	Stabilt över MLQ	5,5	5,5	7,7
Emån Kalmar län Mitt	Emån Ruda gård 64143	↑↑	Stigande, över MLQ	Stigande, över MLQ	Stabilt över MLQ	5,9	6,1	8,5
Emån Kalmar län Utlopp Väst	Emåns myning Emsfors 1761	↑↑	Stigande, över MLQ	Stigande, över MLQ	Mätstationen avstängd. Modellerade värden	4,0	6,3	8,9
Vättern Västra	Hökesån, myning Vättern 3408	↑↑	Ökande	Sjunkande	nederbörd ökar flödena, förväntas nå över MHQ.	0,10	0,63	2,7
Vätterns Syd	Tabergsån inlopp Munksjön 3120	↑↑	Ökande	Snabbt sjunkande, mot en fortsatt hög nivå	Mycket nederbörd ökar flödena, förväntas nå över MHQ.	0,35	0,50	1,9
Svartån Mitt	Frinnaryd, ned Ralången 3421	↑↑	Ökande.	Svagt ökande eller stabilt	Över MLQ (1,43 m ³ /s), förväntas öka kommande dagar.	0,70	1,2	1,8
Svartån Norr	Utlopp i Sommen 3615	↑↑	Ökande.	Svagt sjunkande.	> MLQ (1,73 m ³ /s) förväntas öka	0,86	1,5	2,9

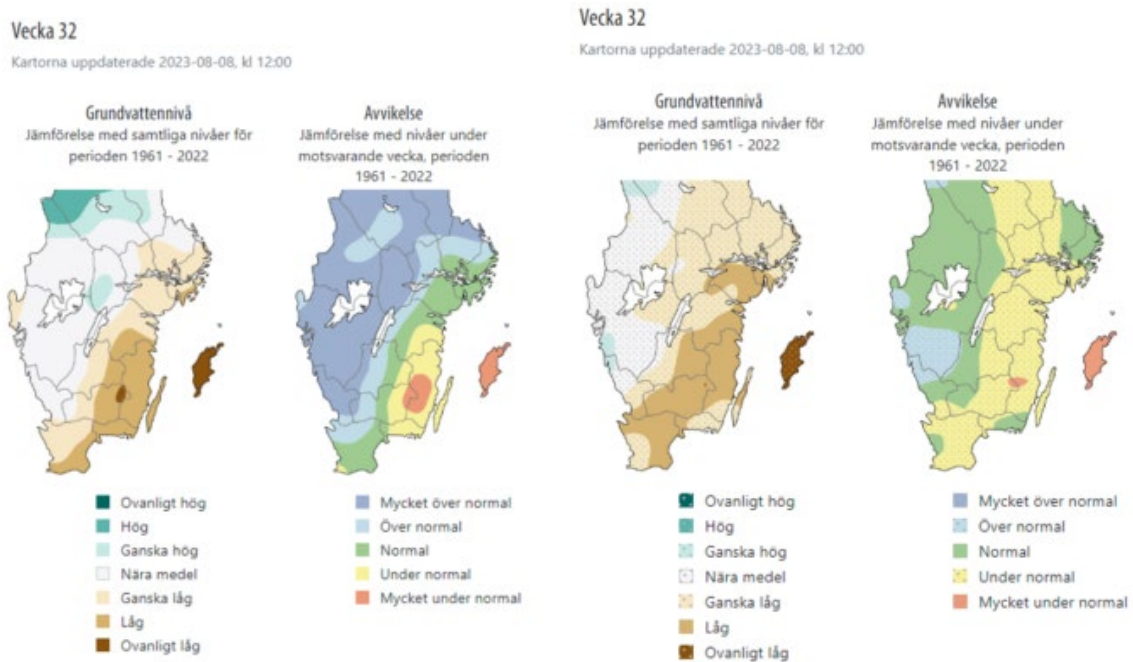

F-Samverkan

Grundvatten

Grundvattennivåerna i små snabbreagerande magasin, som är viktiga för den enskilda vattenförsörjningen, har höjts från låga nivåer till normalt eller mer för årstiden i nästan hela länet. Fyllnadsgraden är 20–40% vilket är en avsevärd ökning jämfört med förra analysen, tydligast är ökningen i västra till centrala länet, och mindre i östra och långtidsprognosen för små magasin ser bättre ut än vid förra analysen. I stora långsamreagerande magasin som är viktiga för den kommunala vattenförsörjningen är nivåerna normala i väster men under de normala i öster. Nivåerna i öster är dock ungefär desamma som vid den förra analysen då ett trendbrott då den normala ytterligare minskningen avstannat. Fyllnadsgraden i stora magasin varierar i länet.

Senaste veckornas nederbörd har tydligt avspeglats i små magasin i hela länet medan stora magasin ännu inte påverkas mer än att minskning har stagnerat.

Figur 2. Grundvattentillgång i TV: små magasin, TH: stora magasin. Uppdaterad 2023-08-08 (SGU)

